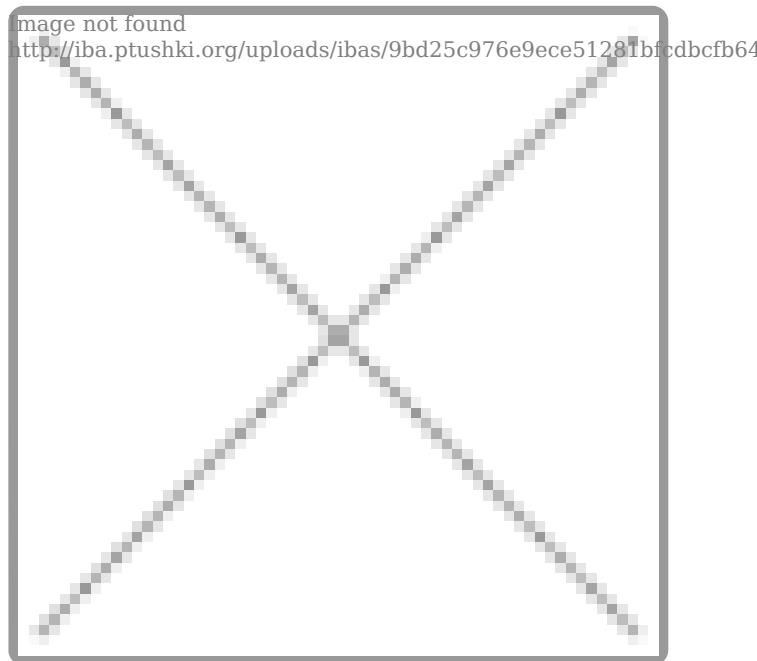
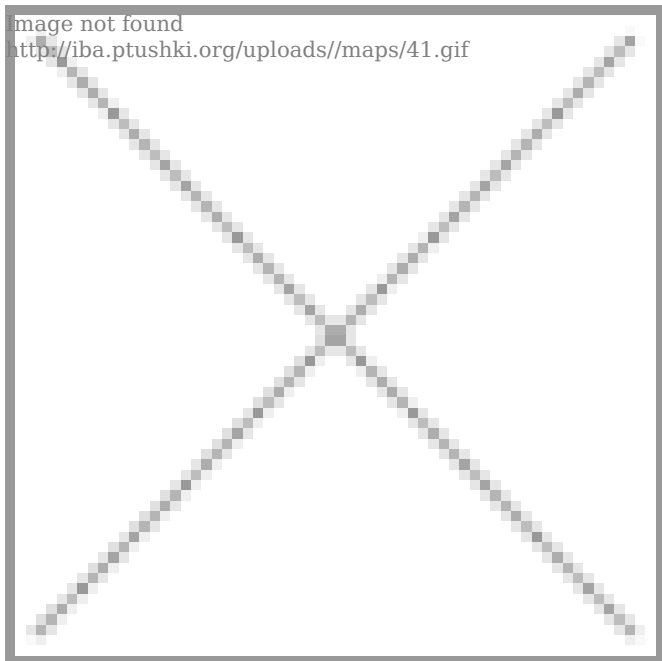

Important Bird Area: Nalibockaja Pušča

© С. Левый

Code: BY048

Central coordinates: 53° 54' N 26° 19' E

Location: Grodzenskaya voblast: Iuye region, Navagrudak region, Minskaya voblast: Valozhyn region, Staubtsy region

Area: 80151 ha

IBA Criteria: B2

National conservation status: Рэспубліканскі ландшафтны заказнік «Налібокскі»

International conservation status: ТВП рэгіянальнага значэння, утворана ў 2010 годзе. Ключавая батанічная тэрыторыя

Site description:

Тэрыторыя ТВП "Налібоцкая пушча" - адзіная цэласная тэрыторыя, размешчаная ў басейне Нёмана ў заходняй частцы цэнтральнай Беларусі, на якой практычна ў натуральным стане захаваліся лясныя масівы вялікай плошчы са спецыфічным прыродным комплексам. Гэта найболей буйныя лясныя масівы сярод нёманскіх лясоў. Размешчаны на мяжы двух геабатанічных падзонаў: дубова-

цёмнахваёвых і грабава-дубова-цёмнахваёвых лясоў.

Тэрыторыя ахоплівае басейны правых прытокаў Нёмана - Бярэзіны і Усы да Ашмянскіх град на поўначы, падножжы Мінскага ўзвышша на ўсходзе і Лідскай раўніны на захадзе. Тут налічваецца каля 20 малых рэк, самыя буйныя з якіх Заходняя Бярэзіна, Іслач і Уса.

Паўднёва-заходняя частка ўяўляе сабой шырокую, значна паніжаную, моцна забалочаную раўніну, пераходзячую на паўднёвым захадзе ў балотны масіў.

Прырода заказніка адрозніваецца выключнай прыгажосцю і маляўнічасцю натуральных ландшафтаў, высокай лясістасцю (каля 80 %) і нізкай сельскагаспадарчай засвоенасцю і дазваляюць казаць аб важнай ролі Налібоцкай пушчы ў захаванні біялагічнай разнастайнасці флоры і фауны Беларусі.

У лясах і населеных пунктах ТВП расце 37 відаў дрэў, 45 відаў хмызнякоў, 15 - хмызнячкоў і паўхмызнячкоў, 720 відаў травяністых раслін.

Habitats:

Хваёвыя лясы - 42%, яловыя лясы - 8%, шырокалісцевыя лясы - 1%, драбналістыя лясы - 29,5%, адчыненыя лясныя ўчасткі - 5%, рэкі і іх узбярэжжа - 8%, балоты - 5%, сельгасугоддзі - 1%, населеныя пункты - >1%.

Birds:

На ТВП «Налібоцкая пушча» дакладна вызначана гнездаванне 152 відаў птушак, для 9 гнездаванневерагодна. Перавага лясных месцапражыванняў, абумовіла дамінаванне ў насельніцтве птушак лясных экасістэм - 49,1 % ад ліку ўсіх відаў птушак ТВП.

Тэрыторыя мае значэнне для захавання месц гнездавання малога арляца *Aquila pomarina*, звычайнага зімародка *Alcedo atthis*, чорнага бусла *Ciconia nigra*. Акрамя таго, тут адзначаны ў невялікай колькасці дубальт *Gallinago media*, вялікі грыцук *Limosa limosa*, вялікі кулён *Numenius arquata*.

Other animal groups:

Клас сысуны на тэрыторыі Налібоцкай пушчы прадстаўлены досыць разнастайна - 42 віда. Амфібій - 11 відаў, рэптылій - 6 відаў.

Populations of IBA trigger species:

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Pintail <i>Anas acuta</i>	B?	0-2 breeding pairs	2004-2011	Poor		
Goosander <i>Mergus merganser</i>	B	~ 10 breeding pairs	2004-2011	Medium		
Bittern <i>Botaurus stellaris</i>	B	~ 20 males only	2004-2011	Medium		
Great white egret <i>Casmerodius albus</i>	B?	+	2004-2011	Poor		
Black stork <i>Ciconia nigra</i>	B	20-40 breeding pairs	2004-2011	Medium		B2
Black kite <i>Milvus migrans</i>	B	2 breeding pairs	2004-2011	Poor		
White-tailed eagle <i>Haliaeetus albicilla</i>	B	3 breeding pairs	2004-2011	Poor		
Short-toed eagle <i>Circaetus gallicus</i>	B	6 breeding pairs	2008	Good		
Hen harrier <i>Circus cyaneus</i>	B	+	2004-2011	Poor		
Lesser spotted eagle <i>Aquila pomarina</i>	B	40-50 breeding pairs	2006	Medium	↔	B2
Osprey <i>Pandion haliaetus</i>	P	+	2004-2011	Poor		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Kestrel <i>Falco tinnunculus</i>	B?	+	2004-2011	Poor		
Hobby <i>Falco subbuteo</i>	B	~ 20 breeding pairs	2004-2011	Medium		
Corncrake <i>Crex crex</i>	B	+	2004-2011	Poor		
Crane <i>Grus grus</i>	B	10-15 breeding pairs	2004-2011	Medium		
Ringed plover <i>Charadrius hiaticula</i>	B?	0-1 breeding pairs	2010	Poor		
Ruff <i>Philomachus pugnax</i>	P	+	2004-2011	Poor		
Great snipe <i>Gallinago media</i>	B	+	2004-2011	Poor		
Black-tailed godwit <i>Limosa limosa</i>	B	2-5 breeding pairs	2004-2011	Poor		
Curlew <i>Numenius arquata</i>	B	2-5 breeding pairs	2004-2011	Poor		
Greenshank <i>Tringa nebularia</i>	P	+	2004-2011	Poor		
Eagle owl <i>Bubo bubo</i>	B	> 3 breeding pairs	2004-2011	Poor		
Pygmy owl <i>Glaucidium passerinum</i>	B	+	2004-2011	Poor		
Graet grey owl <i>Strix nebulosa</i>	B	+	2004-2011	Poor		

Species	Season	Quality of estimate	Period	Quality of estimate	Trends	IBA criteria
Kingfisher <i>Alcedo atthis</i>	B	40 breeding pairs	2004-2011	Medium	↔	B2
Roller <i>Coracias garrulus</i>	N?	1 individuals	2009	Poor		
Green woodpecker <i>Picus viridis</i>	B	+	2004-2011	Poor		
White-backed woodpecker <i>Dendrocopos leucotos</i>	B	> 50 breeding pairs	2004-2011	Medium		
Three-toed woodpecker <i>Picoides tridactylus</i>	B	+	2004-2011	Poor		
Tawny pipit <i>Anthus campestris</i>	B	+	2004-2011	Poor		

Other biodiversity:

В фауне заказника выявлено 43 охраняемых вида животных, внесенных в Красную книгу Беларуси, из них: 10 – насекомые, 2 – рыбы, 1 – земноводные, 1 – пресмыкающиеся, 29 – птицы, 4 – млекопитающие.

Звяры: арэшнікавая соня *Muscardinusavellanarius*, еўрапейскі зубр *Bisonbonasus*, еўрапейская рысь *Lynxlynx*, барсук *Melesmeles*.

Рэптыліі: мядзянка *Coronela austriaca*.

Амфібіі: чаротавая рапуха *Bufocalamita*.

Рыбы: ручаёвая стронга *Salmo trutta trutta morpha fario*, ліпень *Thymallus thymallus*, вусач *Barbus barbus*, рыбец *Vimba vimba*, падуст *Chondrostoma nasus*.

Расліны: баранец звычайны *Huperziaselago*, пухірнік ягадны *Cucubalusbaccifer*,

гайнік цёмна-чырвоны *Epipactis atrorubens*, гарлянка пірамідальная *Ajugapyramidalis*, зубніца клубняносная *Dentariabubifera*, вярба чарнічная *Salixmyrtilloides*, званочак шыракалісты *Campanulalatifolia*, старасцень прырэчны *Seneciofluviatilis*, пярэсна еўрапейская *Trolliuseuropaeus*, лілея кучаравая *Liliummartagon*, цыбуля мядзведжая *Alliummursinum*, луннік ажываючы *Lunariarediviva*, аўсяніца высокая *Festucaaltissima*, асака прысадзістая *Carexsupina*, пальчатакарэннік майскі *Dactylorhizamajalis*, тайнік яйцападобны *Listeraovata*, тайнік сэрцападобны *Listeracordata*, шпажнік чарапіцавы *Gladiolusimbricatus*.

Threats:

- Узворванне некаторых участкаў поймавых зон (асабліва р. Нёман);
- Перавыпас быдла ў паўднёвай і заходняй частках поймавай зоны тэрыторыі;
- Негатыўны ўплыў населеных пунктаў на прымыкаючыя ўчасткі рэк, іх поймаў і лясоў: забруджванне бытавымі адыходамі, вытаптыванне і рудэралізацыя расліннага палага, узрастанне драпежніцкага і канкурэнтнага прэса сінантропных відаў жывёл;
- Адмоўнае ўздзеянне сельскагаспадарчай асушальнай меліярацыі на прылягаючыя да тэрыторыі заказніка ўчасткі ў паўднёвай і паўночна-заходняй частках поймавай зоны;
- Рэкрэацыйная нагрузка ў лясных насаджэннях у наваколлях населеных пунктаў, а таксама па даступных участках берагоў вадаёмаў, галоўным чынам р. Нёман і воз. Кромань.

Recommendations for the conservation:

Неабходна стварэнне плана кіравання для гэтай тэрыторыі.

References:

Асабістыя паведамленні: Грычык В.В., Дамброўскі В.Ч.

Научное обоснование образования республиканского ландшафтного заказника «Налибокский», Минск, 2000 г.

Красная книга Республики Беларусь (Животные. Млекопитающие). - Минск: Беларуская Энцыклапедыя ім. Петруся Бровкі, 2004.

Ключевые ботанические территории Беларуси / Под ред. О.М. Масловского, Г.А.

Пронькиной. – М.-Мн. -: Бестиор, 2005. – 80 с.

Authors : Грычык В.В.

---

* Использование размещенной здесь неопубликованной информации для научных публикаций без письменного соглашения ее авторов запрещено. В случае использования части контента или страницы целиком на других интернет-ресурсах, обязательна ссылка на авторов и сайт iba.ptushki.org